

Jací jsme my, Češi? A co si o nás myslí naši sousedé?

V loňském roce publikovala Martina Hřebíčková a Sylvie Kouřilová z Psychologického ústavu AV ČR, Brno, výzkumné studie s názvem *JAK SE VIDÍME, JAK NÁS VIDÍ A JACÍ JSME: POROVNÁNÍ ČESKÉHO NÁRODNÍHO AUTO- A HETEROSTEREOTYPU S POSUZOVÁNÍM REÁLNÝCH ČECHŮ V KONTEXTU PĚTIFAKTOROVÉHO MODELU OSOBNOSTI*. Tyto (celkem tři) studie vyšly v časopise Československá psychologie. Autorky zkoumaly národní stereotypy (osobnostní charakteristiky spojované s jednotlivými národy) Národní autostereotyp je soubor vlastností, které člověk přisuzuje vlastnímu národu a heterostereotypy jsou charakteristiky jiných národů.

Studie se snažily mj. zjistit, zda spolu korespondují národní stereotypy – nakolik se naši sousedé shodnou na tom, jací Češi jsou. Dále zjišťovaly, jestli se náš český autostereotyp shoduje s názory našich sousedů. A potom se také zaměřily na to, nakolik všechny zjištěné stereotypy odpovídají vlastnostem skutečných Čechů.

Výzkumu se zúčastnilo 4038 vysokoškolských studentů a 100 dospělých z různých částí České republiky. Soubor respondentů rozšířili studenti z okolních čtyř zemí – ze Slovenska 519 studentů, z Polska 281, z Rakouska 396 a z Německa 329.

Respondenti vyplňovali dotazník, ve kterém posuzovali 30 vlastností z pěti různých oblastí. Tato metoda zjišťovala míru neuroticismu, extravertze, otevřenosti vůči zkušenostem, přívětivosti a svědomitosti.

Nejvíce se v názoru na Čechy shodují Němci a Rakušané, kteří nás považují za méně zodpovědné, pořádkumilovné a způsobilé než naši slovanští sousedé. Nejvíce se však od ostatních odlišují Slováci, kteří nás vnímají jako asertivnější, družnější, aktivnější a zároveň méně poddajný a méně skromný národ. Češi jsou na Slovensku považováni (s odkazem na zkušenost soužití v jednom státě) za dominantnější.

Pohled Čechů na svůj vlastní národ se podle zjištění tohoto výzkumu neshoduje s tím, jak nás vidí okolní národy. Zajímavé je, že Češi svým spoluobčanům přisuzují vyšší míru neuroticismu a nižší míru zbývajících čtyř charakteristik. To znamená, že Češi hodnotí svůj národ negativněji než jejich sousedé. Tento fakt je v rozporu s tvrzením sociálních psychologů, kteří říkají, že člověk bude členy své skupiny hodnotit pozitivněji.

Nejlepší odhad vlastností skutečných Čechů (tedy nejlepší shodu mezi českým autostereotypem a reálnými Čechy) měli čeští dospělí, kteří se výzkumu zúčastnili. Studenti ze sousedních zemí nás vnímají velmi odlišně, než jací ve skutečnosti zřejmě jsme. Autorkám výzkumu se tedy nepotvrdil předpoklad, že by naše vlastnosti lépe viděli naši sousedé než my sami.

Máte to pěkně napsané a myslím, že se trefujete do jádra sdělení. Kde váš text výrazně kulhá, je ta popularizace statistik – já v textu vlastně žádné statistiky nevidím. V tomto smyslu je to příklad praxe, již se tímto úkolem snažíme vzdálit. Zkuste ještě prosím přidat interpretované statistiky.